

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO
SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
TRADICINIAI IR ŠIUOLAIKINIAI FOLKLORO NARATYVAI	Etnologija, 07H	LLTI	Sakytinės tautosakos skyrius
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	7,5		
Dalyko anotacija			
Dalyko tikslas – supažindinti su folklorinių naratyvų medžiaga kaip visuma bei jos analizės metodais ir tyrimų perspektyvomis; suformuoti bendrą folklorinio naratyvo suvokimą, atskirų naratyvų žanrų ir smulkesnių atmainų pažinimą; išmokyti atpažinti ir skirti įvairius tradicinius ir šiuolaikinius folkloro naratyvus, supažindinti su jų rinkimo, tyrinėjimo istorija (nuo XIX a. pr., kai S. Daukantas parengė pirmąjį pasakų rinkinį, iki šių laikų ekspedicijų, kuriose tradicinių naratyvų gyvavimo pėdsakų dar užčiuopiama); suteikti žinių apie jų struktūrinius, semantinius bei atlikimo ypatumus, taip pat gyvavimo būdus tradicinėje agrarinėje ir modernioje urbanizuotoje visuomenėje; atskleisti folkloro naratyvų fiksavimo specifiką; supažindinti su internetinio folkloro (miesto sakmės, gandai, grandininiai laiškai ir kt.) gyvavimo, raiškos (raštiška, vizualinė) ir sklaidos (elektroniniu paštu, socialiniais tinklais, skaitmenine žiniasklaida) ypatumais; pristatyti kaip atskira folklorizuotų naratyvų grupė išskiriamus vadinamuosius gyvenimo pasakojimus (tai asmenine žmogaus patirtimi pagrįsti naratyviniai tekstai, pateikiantys individualizuotą požiūrį į praeities įvykius, visuomenės gyvenimo pokyčius, vertybių kaitą ir pan.), apibūdinti jų folkloriškumą (sąsajas su tradicija, galimą variantiškumą), užrašymo ypatybes, besiformuojančias analizės metodikas ir galimybę panaudoti juos skirtingų mokslinių disciplinų tyrimams; pristatyti tarptautinius šiuolaikinio folkloro tyrimus bei lietuviškos medžiagos tyrimų būklę ir perspektyvas.			
Dalyko siekiniai ir kompetencijos: doktorantai susiformuos bendrą suvokimą apie folkloro naratyvus, pažins skirtingas jų atmainas, išmanys rinkimo ir tyrimų istoriją tiek Lietuvos, tiek ir pasauliniame kontekste; gebės įvertinti jiems pateiktą folkloro tekstą, nustatyti jo žanrinę priklausomybę ir atpažinti svarbiausius bruožus; gebės savarankiškai išskirti ir identifikuoti folkloro vienetus, gyvuojančius šiuolaikinėje kultūrinėje terpėje (spausdintoje bei skaitmeninėje žiniasklaidoje, socialiniuose tinkluose); išmanys skirtingas folklorinių naratyvų analizės metodikas ir gebės kritiškai jas įvertinti, išsirinkdami sau priimtinausias; perpras tradicinio folkloro transformacijas ir tęstinumą šiuolaikiniame kultūriniame kontekste; įgis supratimą apie tarpdisciplininius folkloro naratyvų tyrimus.			
Kurso turinys: 1. Folklorinio naratyvo samprata. Pagrindinės sąvokos (tautosaka / folkloras, tautosakos rūšys ir žanrai, sakytinė tautosaka, pasakojamoji tautosaka). 2. Folkloriniai naratyvai kaip folkloristikos tyrimų objektas: rinkimo ir tyrimo istorija. 3. Tradiciniai folkloriniai naratyvai: klasifikacija, žanrai, funkcionavimas, populiarumas. 4. Pasakos: porūšiai (stebuklinės, buitinės, novelinės ir t.t.), jų ypatybės, išskyrimo pagrindas, santykiai su kitais žanrais. 5. Sakmės: porūšiai (etiologinės, mitologinės, padavimai), ypatybės, išskyrimo pagrindas, santykiai su kitais žanrais. 6. Kiti tradiciniai naratyvai (pasakėčios, anekdotai ir pan.) 7. Šiuolaikiniai folkloriniai naratyvai (žanrinė aprėptis, gyvavimo būdai).			

8. Gyvenimo pasakojimai kaip specifinė folklorizuotų naratyvų grupė.
9. Pagrindiniai folklorinių naratyvų analizės metodai: istorinė apžvalga.
10. Folklorinis naratyvas skirtingų mokslinių disciplinų sankirtoje: tyrimų perspektyvos.

Literatūra

Pagrindinė literatūra:

1. Kerbelytė B. Lietuvių pasakojamosios tautosakos katalogas, t. 1-3, Vilnius, 1999-2002, t. 4, Kaunas, 2009.
2. Balys J. Lietuvių pasakojamosios tautosakos motyvų katalogas, *Raštai*, t. 3, parengė R. Repšienė, Vilnius, 2002, p. 3-223.
3. Uther H.-J. The Types of International Folktales. A Classification and Bibliography (FF Communications No 284-286). Parts I–III. Helsinki, 2004.
4. Christiansen R. Th. The Migratory Legends. Helsinki, 1958.
5. Sauka D. Lietuvių tautosaka. V., 2007.
6. Sauka D. Tautosakos savitumas ir vertė. V., 1970.
7. Sauka L. Lietuvių tautosaka. V., 1998.
8. Kazlauskienė G. Lietuvių tautosaka. Kaunas, 2005.
9. Folklore Genres. Edited by D. Ben-Amos. Astin, 1976.
10. Handbook of American Folklore. Ed. by R. Dorson. Bloomington, 1986.
11. Holbek B. Interpretation of Fairy Tales. Helsinki, 1987.
12. Thompson S. The Folktale. Berkeley-Los Angeles-London, 1946.
13. Niles J. D. Homo Narrans: The Poetics and Anthropology of Oral Literature. University of Pennsylvania Press, 1999.
14. Degh L. Narratives in Society: A Performer-Centered Study of Narration. Helsinki, 1995.
15. Degh L. Folktales and Society: Story-Telling in a Hungarian Peasant Community. Indiana University Press, 1989.
16. Brunvand J. H. The Vanishing Hitchhiker: American Urban Legends and Their Meanings. W. W. Norton & Company, 2003.
17. Brunvand J. H. Encyclopedia of Urban Legends. W. W. Norton & Company, 2001.
18. *Homo narrans*: folklorinė atmintis iš arti (Kolektyvinė monografija). V., 2012.

Papildoma literatūra:

1. Kerbelytė B. Liaudies pasakos prasmė. V., 2005.
2. Kerbelytė B. Lietuvių liaudies padavimai. V., 1970.
3. Vėlius N. Chtoniškas lietuvių mitologijos pasaulis. V., 1987.
4. Vėlius N. Mitinės lietuvių sakmių būtybės. V., 1977.
5. Kerbelytė B., Krikščiūnas P. Lietuvių liaudies anekdotai. V., 1994.
6. Būgienė L. Objekto problema šiandienos tautosakos moksle ir naratyvų analizės perspektyvos, *Tautosakos darbai*, t. 35, V., 2008, p. 38–51.
7. Šlekonytė J. Lietuvių pasakų tyrimų šimtmetis: nuo tradicinės komparatyvistikos iki šiuolaikinių metodų, *Tautosakos darbai*, t. 49, V., 2015, p.123–144.
8. Bandoriūtė S. Tradicinis anekdotas: iš ko juokėsi XIX a. pabaigos – XX a. vidurio lietuviai, *Tautosakos darbai*, t. 49, V., 2015, p. 105–122.
9. Racėnaitė R. Citrinos su ŽIV įdaru, arba Ko bijo šiuolaikinis žmogus, *Tautosakos darbai*, t. 35, V., 2008, p. 52–69.
10. Anglickienė L. Šiurpės ir jų parodijos, *Tautosakos darbai*, t. 38, V., 2009, p. 15–29.
11. Šlekonytė J. Balandžio pirmosios pokštai Lietuvos žiniasklaidoje ir jų tendencijos (Kauno dienos atvejis), *Tautosakos darbai*, t. 35, V., 2008, p.70-83.

Konsultuojantys dėstytojai:
vardas, pavardė,
moksl. laipsnis

Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus

Lina Būgienė, dr.	Kolektyvinė MONOGRAFIJA: Jurga Jonutytė, Lina Būgienė, Aleksandras Krasnovas. <i>Lietuvos pasienio miestelių atmintis ir tapatybė: Valkininkai, Vilkyškiai, Žeimelis</i>[monografija], Vilnius: VU, 2013, 246 p. ISBN 978-609-417-072-0 MOKSLINIAI STRAIPSNIAI: 1. The Lithuanian Water Spirits Revisited, <i>Book of Scientific Works of the Conference of Belief Narrative Network of ISFNR 1-4 October 2014, Zugdidi</i> (Annual Scientific Work 2015), Editor-in-Chief Bela Mosia, Zugdidi: Shota Meskhia State Teaching University of Zugdidi, 2015, p. 41–48. http://www.zssu.ge/zssu2/sites/default/files/page/Book%20of%20Scientific%20Works.pdf 2. Istorijos patirtis ir refleksija Valkininkų krašto žmonių pasakojimuose, <i>Tautosakos darbai</i>, 2012, t. 44, p. 121–136. http://www.llti.lt/failai/12_Bugienes.pdf 3. Pasaulio refleksija autobiografiniuose vyrų ir moterų pasakojimuose, <i>Homo narrans: Folklorinė atmintis iš arti</i> [kolektyvinė monografija], Vilnius: LLTI, 2012, p. 69–95. 4. „Aš jau prisimenu...“ Autobiografiniai lietuvių moterų pasakojimai folkloristo akimis, <i>Tautosakos darbai</i>, 2011, t. 41, p. 44–62. http://www.llti.lt/failai/06_Bugienes.pdf 5. The Supernatural Milk-Stealer in Lithuanian Folklore and Its Counterparts in Other National Traditions of the Baltic Sea Region, <i>Archaeologia Baltica</i>, 2011, t. 15, p. 99–104. http://tautosmenta.lt/wp-content/uploads/2013/12/Bugiene_Lina/Bugiene_AB_15_2011.pdf
Jūratė Šlekonytė, dr.	MOKSLINIAI STRAIPSNIAI: 1. Lietuvių pasakų tyrimų šimtmetis: nuo tradicinės komparatyvistikos iki šiuolaikinių metodų, <i>Tautosakos darbai</i>, 2015, t. 49, p. 123–144. http://www.llti.lt/failai/TD49_internetui_123-144.pdf 2. Lietuvininkų saktmės apie <i>laukinę medžioklę</i>: vaizdinio kilmės klausimu, <i>Tautosakos darbai</i>, 2014, t. 47, p. 43–68. http://www.llti.lt/failai/Tautosakos%20darbai47_internetui_43-67.pdf 3. Prie istorinio-geografinio metodo ištakų, <i>Tautosakos darbai</i>, 2013, t. 46, p. 170–174. http://www.llti.lt/failai/13_Sukaktys_Slekonytes.pdf 4. Pasakojimo etnografija: nepažintas pasakotojo pasaulis, <i>Homo narrans: Folklorinė atmintis iš arti</i> (kolektyvinė monografija), Vilnius: LLTI, 2012, p. 293–316. 5. Švč. Mergelė Marija lietuvių liaudies pasakoje „Dievo motinos augintinė“, <i>Virgo Venerabilis: Marijos paveikslas Lietuvos kultūroje</i>. Religinės kultūros paveldo studijos 3. Vilnius: LKTI, 2011, p. 225–244. 6. Lithuanian Folklore Heritage: from Printed to Digital Folklore Library, <i>The Retrospective Methods Network Newsletter</i>, May 2011, No. 2. Helsinki: Folklore Studies/ Dept. of Philosophy, History, Culture and Art Studies, University of Helsinki, p.55–58. http://www.helsinki.fi/folkloristiikka/English/RMN/RMNNewsletter_2_May_2011.pdf

Radvilė Racėnaitė, dr.	MONOGRAFIJA: Racėnaitė R. Žmogaus likimo ir mirties samprata lietuvių folklore: Monografija. Vilnius: LLTI, 2011, 315 p. MOKSLINIAI STRAIPSNIAI IR ANALITINĖS RECENZIJOS: 1. Folklorinė atmintis: retrospektyvus santykis su vieta lietuvių liaudies sakmėse, <i>Tautosakos darbai</i>, 2013, t. 46, p. 107-131. 2. Pasakojantis pasaulis: regimojo kraštovaizdžio raiškos folklorinėje tradicijoje, <i>Homo narrans: Folklorinė atmintis iš arti</i> (kolektyvinė monografija), Vilnius: LLTI, 2012, p. 221–247. 3. Tarpdisciplininiai Švč. Mergelės Marijos atvaizdo ir įvaizdžio Lietuvos kultūroje tyrimai, <i>Tautosakos darbai</i>, 2012, t. 44, p. 252–257. 4. "Lietuvių tautosakos kūrinų prasmės", arba ko mus moko folkloras, <i>Tautosakos darbai</i>, 2012, t. 43, p. 203–207. 5. Šluota, šlavimas ir šiukšlės: simbolinės reikšmės lietuvių folklore ir papročiuose, <i>Tautosakos darbai</i>, 2011, t. 42, p. 78–99. 6. <i>To dvaro ponas prie budavonininkų priklausęs</i>: laisvųjų mūrininkų vaizdinys sakytinėje tautosakoje ir amžininkų raštuose (XIX a. pr. – XX a. I p.), <i>Laisvoji mūrininkija pasaulyje ir Lietuvoje: Idėjos, istorija, asmenybės</i> (Mokslinių straipsnių ir pranešimų rinkinys), Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, Lietuvos nacionalinis muziejus, 2011, p. 225–236.

Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2016 m. kovo 31 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-3	
Doktorantūros komiteto pirmininkė	dr. Daiva Vaitkevičienė